

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., v právní věci žalobce: **M. A.**, nar., st. přísl. Ukrajina, t. č. pobytem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2017, č. j. OAM-392/ZA-ZA08-K07-PD1-2014,

t a k t o:

- I.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2017, č. j. OAM-392/ZA-ZA08-K07-PD1-2014, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

I. Vymezení věci

Včas podanou žalobou brojil žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2017, č. j. OAM-392/ZA-ZA08-K07-PD1-2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o neprodloužení doplňkové ochrany podle ustanovení podle § 53a odst. 4 věta třetí zákona o azylu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

II. Napadené rozhodnutí

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve shrnul průběh správního řízení. Dne 10. 11. 2016 podal výše jmenovaný žádost o prodloužení jemu udělené doplňkové ochrany na území České republiky (dále jen ČR), v níž uvedl, že válka na Ukrajině stále pokračuje, probíhá mobilizace a existuje velká pravděpodobnost, že bude nucen jít bojovat. On však stále zastává názor nebojovat a bojí se o svůj život. O prodloužení doplňkové ochrany žádá z důvodů uvedených v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v rozhodnutí ve

věci mezinárodní ochrany. Dále uvedl, že tu řádně pracuje, platí daně a snaží se dodržovat všechny povinnosti, stát se plnohodnotným občanem země a dostat se na vysokou školu. Chce bydlet v zemi, která mu tolik pomohla v nejtěžší situaci jeho života.

Žalovaný dále uvedl, že k udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany bylo v případě jmenovaného přistoupeno proto, že bezpečnostní situaci v místě bydliště žadatele na Ukrajině nebylo možné považovat za natolik uspokojivou, aby umožňovala jeho bezpečný návrat do vlasti. Správní orgán konkrétně shledal, že jmenovaný, který před odjezdem z vlasti žil v M., v době podání žádosti o mezinárodní ochranu neměl možnost zajistit si dlouhodobější zázemí v jiné části Ukrajiny, neboť nikdy v jiné části Ukrajiny nežil. V případě jeho návratu do východní oblasti Ukrajiny, konkrétně místa dřívějšího trvalého bydliště, ke střetům ukrajinských vládních vojsk, Národní gardy a uskupení separatistů, tak správní orgán nemohl zcela vyloučit závažné problémy, jejichž dopad na život jmenovaného nebyl schopen předvídat.

Žalovaný provedl dne 13. 12. 2016 za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka s výše jmenovaným pohovor k jeho žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Mj. při pohovoru uvedl, že má na Ukrajině rodiče, babičku, strýce a bratrance. V kontaktu je především se svými rodiči, kteří v současné situaci kvůli masovému propouštění nepracují a žijí z úspor, které nastrádali v době, kdy pracovali. I přesto tam jeho příbuzní zůstávají, prožili tam celý svůj život, nemají možnost za ním přijet. On sám na Ukrajině nic nevlastní. Mohl by sice bydlet u rodičů, ovšem je možné, že prodají byt a koupí si menší kvůli tomu, že nebudou mít dost peněz. V tom případě už by tam pro něho nebylo dost místa. Ke svému případnému návratu do vlasti jmenovaný uvedl, že by byl nezaměstnaný, chudý a bál by se o svůj život.

K otázce možného přestěhování v rámci Ukrajiny žalobce uvedl, že to není možné z finančních důvodů, a také proto, že vyrostl v tomto městě a má tam kamarády a příbuzné. Pokud by se na Ukrajinu vrátil, nemohl by se odstěhovat do jiné oblasti a nechat je tam. Zde se nachází proto, že potřebuje pomoc. Na Ukrajině žádné takové služby nenašel. U nich dosud nejsou žádné orgány a služby, které by se zabývaly pomocí běžencům. Z internetu a z televize žalobce zjistil, že lidé, kteří se přestěhovali, dostali malé místo na přenocování, jednalo se spíše jen o lůžko. Nedostávalo se jim řádné pomoci, když měli nějaký problém, služby nefungovaly 24 hodin denně. Tyto programy nebyly dostatečně financované a nikdo moc nechtěl pomáhat. On osobně byl s těmito úřady také v kontaktu, a to asi dva nebo tři měsíce před svým příjezdem do ČR. Bylo mu řečeno, že jeho věc určitě prošetří a že mu zavolají zpět, že mu řeknou adresu, kam by se měl obrátit, ale nikdo ho nekontaktoval. Už prožil na Ukrajině 21 let a pochopil, že se na Ukrajině nic nezmění. Rodiče se také obraceli na nějaké organizace se žádostí o pomoc nebo alespoň informace a bylo jim řečeno, že krom nich existuje spousta dalších lidí, kteří potřebují pomoc a mají čekat, až se jim někdo ozve a bude se jejich případem zabývat. Dále také sdělil, že v ČR nemá žádné příbuzné. V Brně si otevřel hostel, kde i pracuje. Žije z těchto peněz a snaží se peníze posílat i rodičům. Na podporu svých tvrzení nepředložil žádné doklady, dokumenty či jiné materiály.

Správní orgán při posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany výše jmenovaného vycházel především z jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti o prodloužení doplňkové ochrany, z protokolu o pohovoru k této žádosti a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z Informace OAMP Ukrajina - Situace v zemi ze dne 24. listopadu 2016, Informace Ministerstva vnitra Velké Británie —

Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk z ledna 2016; informací Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 10351812016-LPTP ze dne 3. června 2016, č. j. 107283/2016-LPTP ze dne 23. července 2016 a č. j. 115045-LPTR ze dne 9. října 2015, Výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 12. ledna 2017, Výroční zprávy Amnesty International 2017 ze dne 22. února 2017, Zprávy Freedom House - Svoboda ve světě 2016 - Ukrajina ze dne 27. ledna 2016 a zprávy ČTK „Ukrajinská ekonomika výrazně oživila, uvedl šéf statistiků“ ze dne 8. února 2017. Veškeré výše uvedené informace jsou nedílnou součástí spisového materiálu ve věci mezinárodní ochrany výše jmenovaného. Po porovnání výše uvedených informací se skutečnostmi uvedenými žadatelem v řízení o udělení doplňkové ochrany, a v současném řízení o prodloužení doplňkové ochrany správní orgán konstatuje, že došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace v zemi státní příslušnosti výše jmenovaného ve vztahu k jím prezentovaným potížím, že udělené doplňkové ochrany již není zapotřebí.

Při posouzení žadatelovy žádosti o prodloužení doplňkové ochrany se žalovaný zabýval zejména otázkou, zda je v jeho případě vhodné aplikovat alternativu vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny, neboť situace v samotném městě M., kde žalobce žil, se od doby, kdy tento získal doplňkovou ochranu výrazně nezměnila a v okolí města i nadále propukají boje mezi ukrajinskou armádou a proruskými jednotkami. Po žalobci tedy nelze oprávněně požadovat, aby se vrátil do místa svého původního bydliště. Žalovaný se tedy zabýval otázkou, zda může bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části Ukrajiny, vstoupit do ní a usadit se. V tomto přihlédl k situaci v této části státu a k osobní situaci žadatele.

Žalovaný se tedy v první řadě zabýval bezpečnostní situací v těch částech Ukrajiny, které jsou pod kontrolou ukrajinské vlády. Z výše uvedených zdrojů, zejm. informace OAMP ze dne 24. 11. 2016, vyplývá, že se bezpečnostní situace na Ukrajině v letech 2015 a 2016 relativně uklidnila a k bojům dochází výhradně na částech území Doněcké a Luhanské oblasti. Na většině území Ukrajiny je bezpečnostní situace stabilizovaná. Ač v některých oblastech došlo v období od roku 2014 k ojedinělým incidentům, obecně lze hodnotit situaci na území pod kontrolou ukrajinské vlády za dobrou a stabilní. K samotnému konfliktu na východě země správní orgán konstatuje, že se dlouhodobě jedná o tzv. „zamrzlý“ konflikt (tj. ani jedna ze stran nezískává či neztrácí významné části území), přičemž nic nenasvědčuje tomu, že by v tomto ohledu mělo dojít v blízké budoucnosti ke změně. Ozbrojeným konfliktem na východě Ukrajiny se ve své judikatuře zabýval rovněž Nejvyšší správní soud např. v usnesení čj. 9 Azs 36/2015 ze dne 14. 5. 2015. Lze odkázat například na rozsudky ze dne 18. 3. 2015, čj. 3 Azs 237/2074-2.5, ze dne 31.3. 2015, č. j. 5 Azs 15/2015-28, či ze dne 30.4.2015, č. j. 9 Azs 13/2015-69. S odkazem na rozsudek ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-77 žalovaný uzavřel, že považuje bezpečnostní situaci na území pod kontrolou kyjevské vlády za stabilizovanou.

Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda může jmenovaný na území pod kontrolou kyjevské vlády oprávněně odcestovat. K tomu žalovaný konstatoval, že mu není známo, že by ukrajinská vláda jakýmkoliv způsobem omezovala návrat ukrajinských občanů ze států EU na území pod svou kontrolou. Co se týče situace osob, které se v zahraničí pokoušely získat mezinárodní ochranu, odkazuje správní orgán na informaci MZV čj. 103518/2016-LPTP podle které ukrajinská legislativa neumožňuje postih neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu (do této skupiny lze zařadit i žadatele, neboť mu doplňková ochrana nebyla prodloužena) ze strany státních orgánů a nejsou známy ani případy postihu navrátilivších se uprchlíků z Ruské federace. Cestovní pas jmenovaného je platný do dne 20. 6. 2021 a tento tedy může k návratu do vlasti bez problémů využít. Co se týče situace vnitřních uprchlíků na území pod kontrolou ukrajinské vlády, žalovanému je z uvedených materiálů známo, že počet

registrovaných vnitřně vysídlených osob dosahuje téměř 1,8 mil. Většina těchto osob pobývá zejm. v regionech blízkých oblastem pod kontrolou separatistů a v Kyjevě (informace OAMP ze dne 24. 11. 2016). Ukrajina od doby vypuknutí krize přijala některé opatření pro zlepšení situace vnitřně vysídlených osob. Ač má systém pomoci svá problematická místa, ukrajinská vláda jej postupně zdokonaluje tak, aby co nejvíce zmírnila negativní dopady na vnitřně vysídlené osoby. Za tímto účelem vzniklo také Ministerstvo pro okupované oblasti a vnitřně vysídlené osoby.

Žalovaný se rovněž zabýval osobní situací žadatele. Z jeho výpovědi nevyplynulo, že by jeho osobní situace byla jakkoliv negativně ovlivněna takovým způsobem, aby to znemožnilo jeho návrat na Ukrajinu. Jako jednu z překážek, které by mu bránily v návratu na Ukrajinu, uvedl absenci orgánů a služeb, které by se zabývaly pomoci běžencům. K otázce bydlení žalovaný uvedl, že na Ukrajině existují střediska pro vnitřně vysídlené osoby, jejichž služeb může jmenovaný využít. Jmenovanému také nic nebrání v tom, aby si na Ukrajině našel práci a ze mzdy si zajistil bydlení. Jmenovaný je mladý, zdravý a na základě posouzení jeho celkové situace nelze očekávat, že by měl mít s adaptací na Ukrajině zásadní potíže. Nadto jeho situace nebude horší než situace osob, které alternativy vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny využily. Žalovaný zdůraznil, že institut doplňkové ochrany je institutem dočasným a je udělován na časově omezenou dobu, což musí být žadateli známo z rozhodnutí, kterým mu byla doplňková ochrana udělena. Ten tedy měl po celou dobu trvání doplňkové ochrany možnost připravit se (např. materiálně) na eventuální návrat na Ukrajinu. Nadto správní orgán konstatoval, že jmenovaný má možnost zařídit si další pobyt na území ČR v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

Žalovaný konstatoval, že výše jmenovanému byla doplňková ochrana udělena z důvodu ozbrojeného konfliktu v místě jeho bydliště, neboť v případě jeho návratu na Ukrajinu správní orgán nemohl zcela vyloučit závažné problémy, jejichž dopad na život jmenovaného nebyl schopen předvídat. Jak však zcela jednoznačně vyplývá z výše citovaných informací o situaci na Ukrajině, v období od udělení doplňkové ochrany výše jmenovanému došlo na Ukrajině k podstatnému vývoji stran ozbrojeného konfliktu na východě země a situace vnitřně vysídlených osob a jmenovaný tedy s ohledem na svou osobní situaci může využít alternativy vnitřního přesídlení v rámci oblasti pod kontrolou kyjevské vlády. Žalovaný Na základě provedeného správního řízení dospěl žalovaný k závěru, že v případě žadatele o prodloužení doplňkové ochrany pominuly již důvody, pro které mu byla udělena doplňková ochrana, a v případě jeho návratu do vlasti mu dle správního orgánu již nehrozí nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu.

III. Žaloba

Žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí zejm. z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti. K problematice vnitřní ochrany existuje bohatá a již poměrně konstantní judikatura správních soudů, která vychází zejména ze zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. Žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, a uvedl, že ačkoliv napadené rozhodnutí nebylo vydáno v rámci řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany ale v rámci řízení o prodloužení doplňkové ochrany, i v tomto řízení správní orgán v zásadě opětovně posuzuje, zda jsou nadále naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu 14a zákona o azylu, k čemuž poukázal také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009 č. j. 1 Azs 34/2009-55.

Žalobce má za to, že vnitřní přesídlení pro něj není reálnou možností a zároveň se domnívá, že napadené rozhodnutí neobsahuje dostatečné úvahy ohledně možnosti využití instituty vnitřního přesídlení, neboť si žalovaný neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí a nevycházel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci, čímž porušil 14a zákona o azylu ve spojení s § 50 odst. 2 a 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí považuje žalobce v tomto bodu za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, čímž žalovaný porušil § 68 odst. 3 správního řádu. Kromě toho má žalobce za to, že závěr žalovaného o tom, že žalobce může vnitřní ochrany využít, nemá oporu ve správním spisu.

Žalobce poukázal zejm. na některé zprávy UNHCR, který v aktualizaci č. 3 ze dne 24. září 2015 ohledně udílení mezinárodní ochrany v souvislosti s dosavadním vývojem na Ukrajině popisuje faktické bariéry v přístupu osob z východní Ukrajiny k účinnému vnitřnímu přesídlení. Jako jednu ze stěžejních bariér uvádí UNHCR v dalších materiálech společenskou diskriminaci, v důsledku níž není fakticky možné pro osoby z východní Ukrajiny reálně získat přístřeší či zdroj obživy, s tím, že občané západní Ukrajiny vnímají osoby z východu jednak jako viníky války na Ukrajině, jednak jako nechtěnou konkurenci na pracovním trhu v situaci, kdy v zemi dramaticky rostou ceny bydlení, energií a potravin. Tyto informace potvrzuje i novější zpráva Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 15. 5. 2016. O něco starší zpráva OHCHR publikovaná dne 3. 3. 2016 (kterou použil jako podklad pro vydání napadeného rozhodnutí i žalovaný) hovoří o potížích a diskriminaci přesídlenců na území kontrolovaném vládou (diskriminace při hledání zaměstnání).

Žalobce má za to, že jak je zřejmé, situace vnitřně přesídlených osob se nezlepšila ani za poslední období. Další periodická zpráva OHCHR za období od 16. 8. 2016 do 15. 11. 2016 uvádí, že „*vnitřně přesídlené osoby postrádají jistotu bydlení a jsou vystaveny tíživým a neúměrným překážkám při obstarávání sociálních nároků*“ (viz bod 5). Během zkoumaného období došlo dle OHCHR k nárůstu nenávistných projevů ze strany veřejných činitelů, což může dále přispívat k diskriminaci zranitelných osob, včetně právě vnitřně přesídlených osob, což je v rozporu s článkem 20 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (viz bod 102). Takové projevy podněcují nenávist občanů Ukrajiny vůči vnitřně přesídleným osobám a prohlubují diskriminaci, jíž tyto osoby čelí. Kromě toho OHCHR poukazuje na to, že mnoho vnitřně přesídlených osob, zejména těch odkázaných na státní finanční podporu jako jejich hlavní zdroj příjmu, uvádí, že v důsledku pozastavení dávek a zvýšení užitných cen v roce 2016 budou pravděpodobně donuceni k návratu do oblastí kontrolovaných ozbrojenými skupinami (viz bod 131).

Dále žalobce odkázal na článek lidskoprávní neziskové organizace Highway Liberty, s názvem „*Stigmatizace a obecná diskriminace vnitřně přesídlených osob na Ukrajině — existující problém*“. V tomto článku se uvádí, že ti obyvatelé Ukrajiny, kteří opustili své domy v důsledku ekonomických, politických či bezpečnostních důvodů se potýkají s velkými obtížemi. Mnozí se snaží najít přístřeší a mnoho dalších je traumatizovaných a mají problémy s integrací. Vnitřně přesídlené osoby často čelí diskriminaci v hostitelských městech a komunitách. Diskriminace také přichází od vlády, která nedokáže dostatečným způsobem zabezpečit vnitřně přesídlené osoby. Státní orgány přitom nepodnikají žádné kroky k potírání této diskriminace, a asistenci pro vnitřně přesídlené osoby tak činí zcela nefunkční. Naopak státní orgány mohou finanční asistenci zcela odebrat, pokud vnitřně přesídlená osoba nedokáže sehnat zaměstnání do 2 měsíců po započetí pobírání pomoci. Jak konstatuje několik různých monitorovacích materiálů UNHCR, získání zaměstnání je pro osoby z východní Ukrajiny často fakticky nemožné, a tak i finanční asistence, pokud se podaří do programu vůbec zaregistrovat, je naprosto nejistým mechanismem, který nemůže zaručit přežití na více

než několik týdnů. Zdroje UNHCR přitom hned zkraje poukazují na to, že finanční asistence sama o sobě nemůže pokrýt ani základní potřeby, tzn. ubytování, jídlo, ošacení, přístup k lékařské péči či další náklady, a dále, že asistence je sama o sobě koncipována jako asistence pouze na omezenou dobu 6 měsíců. Z výše citovaných zdrojů navíc vyplývá, že představitelé ukrajinské vlády svými projevy dokonce podněcují k nenávisti a diskriminaci vůči vnitřně přesídleným osobám.

UNHCR poukazuje ve vztahu k vnitřnímu přesídlení ukrajinských žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na nutnost komplexně posoudit řadu faktorů, včetně osobní situace žadatele a toho, zda by jedinec mohl po přesídlení žít bez nepřiměřeného příkoří v oblasti přesídlení. Tyto faktory dle UNHCR mají zahrnout bezpečnost, zajištění základních lidských práv, a možnost ekonomického přežití. UNHCR v tomto kontextu poukazuje na to, že hlavní překážkou rozumnosti vnitřního přesídlení je diskriminace ze strany hostitelské společnosti v západní Ukrajině, neb přesídlené osoby jsou vnímány jako proruští političtí spojenci představující navíc ekonomické riziko. Žalobce tvrdil, že žalovaný si neopatřil dostatek relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí, v důsledku čehož nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu. Kromě toho ani z informací shromážděných samotným žalovaným, v kontextu tvrzení žalobce nevyplyvá, že by možnost využití vnitřního přesídlení měla být pro žalobce bezproblémová.

Žalobce dále tvrdil, že informace jím poskytnuté nacházejí oporu i v informacích o Ukrajině shromážděných žalovaným ve správním spisu. Informace Ministerstva vnitra Velké Británie - Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk z ledna 2016 kupříkladu uvádí, že mezinárodní i národní organizace hlásily, že systém ochrany žadatelů o azyl, osob bez státní příslušnosti a dalších dotčených osob nefungoval efektivně (viz bod 8.1.1). Nepříznivý vliv mají i mezery v právní regulaci týkající se vnitřně přesídlených osob, důsledkem čehož jsou potíže vnitřně přesídlených osob v oblasti přístupu ke státní pomoci, včetně základních služeb (8.1.2). Dle UNHCR v březnu 2015 vláda rozšířila program finanční podpory pro vysídlené osoby, ve většině případů však poskytnutá částka nebyla dostatečná pro zajištění ubytování, stravy, oblečení, lékařské péče a dalších životních nákladů. Finanční podpora je zároveň poskytována pouze omezenou dobu a existuje množství administrativních a praktických překážek v přístupu k této podpoře. Vnitřně přesídlené osoby kolem M. žili v extrémně těžkých podmínkách, často spali v stanech nebo automobilech a neměli dostatek toaletních potřeb a pitné vody (8.2.2). Dle UNHCR je humanitární pomoc poskytována pouze dětem a lidem starším 60 let, naopak nezaměstnaní dospělí (27 - 60 let) nemají na pomoc nárok, čímž se mnoho dospělých stává zranitelnými, a to jednak kvůli nedostatku pomoci a zároveň nedostatku pracovních příležitostí v oblastech, které nejsou pod kontrolou vlády (8.2.3). Vnitřně přesídlené osoby s místními obyvateli soupeřili o pracovní místa nebo další omezené zdroje, jako je místo pro dítě ve školce. Konflikt vyvolal také politické napětí. V některých hostitelských komunitách místní obyvatelstvo obviňuje osoby z Doněcku nebo Luhansku z války a vnitřně přesídlené osoby jsou vnímány jako podporující separatistické hnutí. Negativní příběhy nebo zvěsti o vnitřně vysídlených osobách se rychle šíří prostřednictvím sociálních sítí. To dále přispělo k diskriminaci v oblasti pracovních příležitostí a bydlení (8.6.1).

Žalovaný však ohledně situace vnitřně přesídlených osob uvádí pouze to, že ač má systém svá problematická místa, ukrajinská vláda jej postupně zdokonaluje tak, aby co nejvíce zmírnila negativní dopady na vnitřně přesídlené osoby. Již toto tvrzení samo o sobě naznačuje, že situace vnitřně přesídlených osob na Ukrajině není bezproblémová, žalovaný

však dále neposuzoval efektivnost a dostupnost vnitřní ochrany v praxi. V neposlední řadě žalobce poukazuje na to, že v předmětném případě žalovaný rozhodoval o prodloužení doplňkové ochrany. Žalobce poukázal na § 53a odst. 4 věta třetí zákona o azylu a uvedl, že doplňková ochrana nebyla žalobci prodloužena z důvodu podle 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu. V řízení o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany správní orgán znovu posuzuje, zda jsou naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany, zároveň by však měl vycházet z porovnání stávající situace ze situací, která existovala v době udělení doplňkové ochrany cizinci, přičemž o neprodloužení doplňkové ochrany lze rozhodnout pouze za předpokladu, že nastala změna okolností, která je významné a trvalé povahy.

V napadeném rozhodnutí, kterým byla žalobci doplňková ochrana udělena, žalovaný dospěl k závěru, že žalobce neměl možnost zajistit si dlouhodobější zázemí v jiné části Ukrajiny, neboť nikdy v jiné části Ukrajiny nežil. Tato skutečnost přitom zůstává neměnná i v současné době. Kromě toho veškerá rodina žalobce žije v Doněcké oblasti a žalobce proto nemá žádné zázemí v jiných částech Ukrajiny. Jak navíc vyplývá z výše uvedeného, systém poskytování pomoci vnitřně přesídlených osobám se neustále potýká se zásadními problémy a žalobce proto na něm nemůže spoléhat. Z napadeného rozhodnutí tedy není zřejmé, v čem žalovaný spatřuje onou „změnu významné a trvalé povahy“, jež by odůvodňovala neprodloužení doplňkové ochrany žalobce. Žalobce je přesvědčen, že v jeho případě podmínky pro rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany naplněny nebyly.

Žalobce tedy uzavírá, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval tím, zda je vnitřní přesídlení pro něj reálně možné a zda žalobce může v místě přesídlení vést relativně normální život, aniž by byl nucen čelit nepřiměřenému strádání. Ve světle uvedeného proto lze uzavřít, že žalovaný se nedostatečným způsobem vypořádal s otázkou faktické možnosti vnitřního přesídlení žalobce v rámci území Ukrajiny. Za tímto účelem si neopatřil žádné aktuální informace, které, jak bylo uvedeno výše, jednoznačně dokládají problémy vysídlených osob s obstaráváním základních životních potřeb. Napadené rozhodnutí je proto v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

Žalovaný tak považuje žalobu za nedůvodnou. Podle žalovaného velká část námitek uvedených v žalobě nekoresponduje se zjištěným stavem věci v průběhu správního řízení. Tyto námitky posouvají důvody žádosti žalobce mimo obsahovou rovinu jeho sdělení a konstruují zdůvodnění postrádající jakoukoli bližší konkrétní oporu ve správním spise. Takový postup v řízení před soudem se v návaznosti na rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany nutně jeví jako účelový s cílem posunout obsah jeho výpovědi novým směrem i za cenu jejího nepřipustného rozšíření a dosáhnout pro žalobce příznivějšího výsledku řízení. Žalobce až nyní v žalobě cituje sice z oficiálních zpráv o zemi původu, avšak tyto správnímu orgánu v průběhu dosavadního řízení neposkytl, ani na ně správní orgán nijak neupozornil (zejména při seznámení s podklady rozhodnutí). Přitom však jde o zprávy, které jsou značně neaktuální. Žalovaný pro své rozhodnutí použil zprávy novější a jejich použití žalobce při seznámení s podklady rozhodnutí nijak nerozporoval.

Žalovaný tedy odkazuje na obsah správního spisu, zejména na žádost o prodloužení doplňkové ochrany, výpověď žalobce, informace o zemi původu a na obsah napadeného rozhodnutí. Správní orgán zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu celého správního řízení tvrdil a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí, jež považuje v daném případě za zcela dostatečné. Žalovaný zhodnotil situaci v

zemi původu v kontextu žalobcem sdělených informací a v kontextu konkrétního azylového příběhu a důvody pro prodloužení doplňkové ochrany neshledal.

Jako neoprávněnou žalovaný považuje námitku žalobce ohledně aplikace § 53a odst. 4 zákona o azylu. Podle názoru žalovaného toto ustanovení bylo v dané věci použito v souladu se zákonem a ustálenou judikaturou (žalovaný odkázal kupř. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, č. j. 10 Azs 189/2016-39 či rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2016 č.j. 2 Az 11/2013-42). Podle názoru žalovaného nebyl žalobce v průběhu správního řízení zkrácen na svých právech, neboť nesplňuje podmínky pro prodloužení doplňkové ochrany.

Ve své **replíce** k vyjádření žalovaného žalobce uvedl, že trvá na důvodech napadení rozhodnutí žalovaného uplatněných v žalobě a má za to, že žalovaný ve svém vyjádření neposkytuje žádné relevantní argumenty, které by byly způsobilé tvrzení žalobce zpochybnit či vyvrátit. Pokud žalovaný poukazuje na to, že zprávy, na které žalobce v rámci podání žaloby odkazoval (kterých autorem je většinou případů mimochodem UNHCR nebo OHCHR, jedná se tedy o oficiální zprávy z OSN), nenacházejí oporu ve správním spisu, je nutno zdůraznit, že je to žalovaný, kdo má povinnost zjišťovat stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§ 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu). Odpovědnost za náležité zjištění skutkového stavu tedy jednoznačně nese žalovaný a pokud žalobce v podané žalobě cituje relevantní zprávy z oficiálních zdrojů, které však nejsou součástí správního spisu, svědčí to o pochybení žalovaného při obstarávání dostatečného množství podkladů pro vydání rozhodnutí. Nelze proto vyčítat žalobci, že žalovaného na tyto zprávy neupozornil. Bylo tedy povinností právního orgánu zjistit stav věci zjištěn takovým způsobem, aby o něm nepanovaly důvodné pochybnosti. Skutečnost, že žalobce na tyto zprávy odkazuje až v podané žalobě, mu proto nelze přičítat k tíži. Ačkoli v souladu s 36 odst. 3 správního řádu má účastník řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, jedná se pouze o právo účastníka řízení, nikoliv o jeho povinnost. Ze skutečnosti, že žalobce tohoto práva nevyužil, pak nelze dovozovat, že nemůže tyto podklady zpochybňovat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Navíc žalobce nemohl předvídat, k jakému závěru žalovaný na základě jím shromážděných informací dospěje. Až z napadeného rozhodnutí mohl žalobce zjistit, že žalovaný poukazuje na možnost využití vnitřního přesídlení, a až v rámci podané žaloby tudíž může namítat nedostatečné zjištění skutkového stavu ve vztahu k této otázce. V této souvislosti žalobce odkázal i na čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, z něhož vyplývá, že i soud prozkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, má mít možnost posoudit nejen právní, ale i skutkovou stránku případu, a to ke dni rozhodování soudu, je zcela důvodné, aby žalobce v podané žalobě odkazoval na zdroje informací, které při vydávání rozhodnutí žalovanému nebyly, případně dokonce nemohly být známy.

Žalobce nesouhlasí ani s tím, že by zprávy, na které odkazoval, byly neaktuální. Některé ze zpráv sice jsou z období let 2014 nebo 2015, tím se však žalobce snaží ukázat, že problémy, s nimiž se vnitřně přesídlené osoby na Ukrajině potýkají, jsou dlouhodobého charakteru a příslušným státním orgánům se nedaří tento stav napravit. Konečně žalobce na adresu žalovaným citovaných usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 10 Azs 189/2016-39 nebo rozsudek Městského soudu v Praze čj. 2 Az 11/2013-42), ze kterých má podle žalovaného vyplývat, že se nedopustil porušení 53 odst. 4 zákona o azylu. První dvě uvedená rozhodnutí nemají kromě toho, že je jednalo o případ žaloby proti rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany žalobce ukrajinské státní příslušnosti, nic společného. První z uvedených případů se týkal žalobce pocházejícího z Charkovské oblasti, kterému nebyla doplňková

ochrana prodloužena primárně z toho důvodu, že dle žalovaného již bezpečnostní situace v dané oblasti není natolik nepředvídatelná, jak tomu bylo při udělení doplňkové ochrany v roce 2014. V případě žalobce, který pochází z města M. v Doněcké oblasti, však žalovaný nepochybně, že bezpečnostní situace je i nadále špatná a jediným argumentem pro neprodloužení doplňkové ochrany byla možnost využití vnitřního přesídlení.

V. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

V souladu s ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“ S ohledem na proměškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

Povinnost soudu zohlednit shora citovaný čl. 46 procedurální směrnice je zřejmá zejména s ohledem na skutečnost, že žalobce v průběhu řízení před krajským soudem doložil dokumenty mapující aktuální vývoj na Ukrajině, jejichž obsahu se dovolával. V konečném důsledku však krajský soud naznal, že provádění žalobcem předkládaných důkazů v tomto soudním řízení by bylo poněkud nadbytečné, neboť již po prostudování správního spisu a obsahu podání účastníků řízení je zjevné, že napadené rozhodnutí trpí vytykanými nedostatky ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., pročež krajský soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání (které nota bene účastníci ani nepožadovali). Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Ze **správního spisu** krajský soud zjistil, že jsou v něm založeny veškeré písemnosti odkazované žalovaným v napadeném rozhodnutí. Žalobci byla udělena doplňková ochrana po dobu 24 měsíců na základě rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2014, č.j. OAM-392/ZA-ZA08-K07-2014 (dále také „rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany“), z jehož odůvodnění plyne, že žalovaný vyhodnotil situaci na základě zpráv o zemi původu z roku 2014 tak, že bezpečnostní situace v místě bydliště žadatele na Ukrajině nelze považovat za natolik uspokojivou, aby umožňovala bezpečný návrat do vlasti. Žalovaný konstatoval, že v oblasti jižní a jihovýchodní Ukrajiny dochází ke ztrátám na životech civilistů. Poukázal i na problémy vnitřně přesídlených osob, které mají malé šance k nalezení práce nebo jiné obživy. V případě žalobce žalovaný v tomto rozhodnutí uzavřel, že nemůže zcela vyloučit závažné problémy, jejichž dopad na život jmenovaného není schopen předvídat. V případě návratu žalobce do vlasti tedy nebylo možno vyloučit jeho přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Dne 10. 11. 2016 podal žalobce žádost o prodloužení doplňkové ochrany na území ČR, v níž uvedl, že válka pokračuje a

existuje velká pravděpodobnost, že by musel jít bojovat. V ČR má práci a chce tu studovat. Ve spisu je založena žádost o prodloužení doplňkové ochrany ze dne 10. 11. 2016, k níž byl se žalobcem sepsán protokol o pohovoru ze dne 13. 12. 2016. V něm žalobce uvedl, že se nechce vrátit, protože válka se přibližuje k jeho městu M. Zvýšila se kriminalita, lidé nemají peníze a musejí krást. Policie podle jeho názoru funguje pouze oficiálně, ale jinak nic neřeší, o čemž svědčí i osobní zkušenosti žalobce.

Ve správním spisu jsou založeny zprávy o zemi původu z období roku 2016, konkrétně Informace MV Velké Británie Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk z ledna 2016, dále Výroční zpráva Human Rights Watch ze dne 12. 1. 2017, Zpráva Freedom House Svoboda ve světě 2016 – Ukrajina ze dne 27. 1. 2016 a Informace MZV ze dne 3. 6. 2016 „Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti“, dále Informace OAMP „Politická a bezpečnostní situace, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby“ ze dne 24. 11. 2016, dále Informace Amnesty International 2017 ze dne 22. 2. 2017, Informace MZV ze dne 25. 7. 2016 o možnosti podání stížnosti proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci, dále Informace MZV ze dne 9. 10. 2015 k podmínkám výkonu základní vojenské služby a souvisejícím otázkám.

Žalovaný se v předmětné věci zabýval podmínkami pro prodloužení doplňkové ochrany. Právní úprava institutu doplňkové ochrany je obsažena v zákoně o azylu, konkrétně v ustanovení § 14a (udělení doplňkové ochrany) a § 53a odst. 4 zákona o azylu (prodloužení doplňkové ochrany). Podle § 14a zákona o azylu v rozhodném znění platí, že „*[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“ Dle odst. 2 citovaného ustanovení se pak „*[z]a vážnou újmu podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“

Podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu v rozhodném znění platí, že „*Osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Tuto žádost musí osoba požívající doplňkové ochrany podat nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na níž je jí doplňková ochrana udělena. Pokud podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ve stanovené lhůtě zabrání důvody na vůli osoby požívající doplňkové ochrany nezávislé, je oprávněna tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po odpadnutí těchto důvodů. Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a). Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky; je-li důvodné nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok. Při prodloužování doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny se postupuje obdobně.*“

K výkladu těchto ustanovení krajský soud poukazuje zejm. na ustálenou judikaturu, podle níž (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62) je k udělení doplňkové ochrany třeba kumulativně splnit veškeré podmínky stanovené v § 14a zákona o azylu. Žadatel (1) nesmí splňovat podmínky pro udělení azylu, (2) musí se nacházet mimo zemi svého původu, (3) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba) (4) vážné újmy, (5) nemůže využít nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule. Možnosti žadatele prokázat relevantní existenci důvodů pro udělení mezinárodní ochrany jsou nepochybně omezené. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 16. 4. 2015, č. j. 5 Azs 157/2014 – 54 uvedl, že není povinností žadatele o azyl, aby své pronásledování prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí (viz rozsudek téhož soudu ze dne 21. 12. 2005, č.j. 6 Azs 235/2004-57). Pokud ani po doplnění dokazování nebude možné tvrzení stěžovatele doložit nebo vyvrátit, žalovaný bude povinen z takového tvrzení vycházet (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 9. 2008, č.j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

K výkladu ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu je třeba především poukázat na to, že jeho konstrukce je založena na klauzuli rebus sic stantibus, tedy zásadní či podstatné změně rozhodných okolností. Korespondující právní úpravu Společného evropského azylového systému (tzv. SEAS) představuje čl. 16 odst. 1 a 2 nové kvalifikační směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něhož platí, že *státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestávají být osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu, jestliže okolnosti, které vedly k přiznání statusu doplňkové ochrany, přestanou existovat nebo se změni do té míry, že ochrany již není třeba. Při uplatňování odstavce 1 přihlížejí členské státy k tomu, zda je změna okolností natolik významná a dlouhodobá, že osoba, která má nárok na doplňkovou ochranu, již není vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy.*“ Předmětné ustanovení zákona o azylu je proto na místě eurokonformně interpretovat tak, že trvají-li důvody, pro něž byla doplňková ochrana udělena, nebo nenastanou-li důvody uvedené v § 17a téhož zákona, ministerstvo na žádost osoby požívající doplňkové ochrany podanou nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na niž byla udělena, doplňkovou ochranu i opakovaně prodlouží, vždy nejméně o 1 rok, a současně prodlouží dobu platnosti průkazu oprávnění k pobytu. Závěr o tom, že důvody vedoucí k přiznání doplňkové ochrany již netrvají, musí být opřen o koherentní, přezkoumatelnou a logickou argumentaci založenou na detailní znalosti aktuálních poměrů v zemi původu a jejich srovnání se stavem, který byl hodnocen jako odůvodňující přiznání doplňkové ochrany.

K problematice vnitřní ochrany existuje bohatá a již poměrně konstantní judikatura správních soudů, která vychází zejména ze zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. V rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, Nejvyšší správní soud dovodil, že *„[p]ři posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení“* (obdobně též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2015, č. j. 2 Azs 147/2015-52). Ačkoliv se zde citovaná rozhodnutí vztahují primárně na posuzování

podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, uplatní se shodně i pro institut doplňkové ochrany [viz čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, tzv. (nové) kvalifikační směrnice]. Přímou ve vztahu k doplňkové ochraně se k dané problematice vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, v němž formuloval následující čtyři kritéria, které by měl vzít správní orgán rozhodující o udělení mezinárodní ochrany v potaz: „(1) *zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv.*“ Pro učinění závěru, že je možné vnitřní ochrany využít, musí být přitom všechna tato kritéria naplněna kumulativně.

Mezi stranami je především sporné, jakým způsobem se žalovaný vypořádal s otázkou možnosti vnitřního přesídlení žalobce, který pochází z konfliktem zasažené oblasti města Mariupol. Krajský soud dospěl na základě podkladů obsažených ve správním spisu k následujícím zjištěním relevantním stran hodnocení otázky vnitřního přesídlení žalobce na území Ukrajiny. Z informace OAMP ze dne 24. 11. 2016 především vyplývá, že počty vnitřně přesídlených osob (dále jen „VPO“) dosahují podle Ministerstva sociální politiky 1,78 mil. osob, nicméně řada organizací uvádí, že statistika zahrnuje pouze zaregistrované osoby a skutečný počet bude spíše vyšší. VPO přebývají převážně v regionech blízkých oblastem, pod kontrolou separatistů s výjimkou Kyjeva, na západě Ukrajiny jich pobývalo pouze minimum. Na podzim roku 2014 přijat zákon „*O zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob*“, který stanovuje všeobecný rámec pro poskytnutí ochrany VPO (rovněž ochrana lidských práv) a který byl mnohokrát novelizován. Dle MZV USA došlo v roce 2015 ke zlepšení registrace a distribuce pomoci těmto osobám, ale v některých oblastech je podpora vlády limitována. Podle OHCHR čelily obtížím v ekonomické i sociální oblasti, včetně diskriminace při hledání zaměstnání. V roce 2016 došlo vlivem nové registrace VPO a pohybnostech o místě pobytu k pozastavení sociální podpory pro VOP (vázáno na území kontrolované vládou – ověření adresy pobytu). Z informace Amnesty International ze dne 22. 2. 2017 vyplývá, že Výbor pro odstranění rasové diskriminace zdůraznil množství problémů, kterým čelí VPO ve své zprávě o Ukrajině z roku 2016. Z informace Ministerstva vnitra Velké Británie (leden 2016) vyplývá, že v roce 2015 publikoval UNHCR, že „*mezery v právním a regulačním rámci týkající se VPO mají nadále negativní dopad a působí těmto osobám problémy při dosahování pomoci ze strany státu, včetně základních služeb.*“ V březnu 2015 vláda prodloužila program finanční pomoci pro VPO z roku 2014. Ve většině případů však je poskytovaná částka údajně nedostatečná k tomu, aby pokryla náklady na bydlení, stravu, oblečení a další životní náklady. Finanční pomoc je navíc časově limitována a v přístupu k ní brání mnoho administrativních a praktických překážek, s čímž souvisí těžkosti VPO při zajišťování základních potřeb. Ministerstvo zahraničních věcí USA vydalo materiál Country Reports on Human Rights Practices for 2014, kde poukázalo na mimořádně těžké podmínky osob žijících poblíž M., vyznačující se zejm. absencí pitné vody, hygienických podmínek, ubytování apod. V září 2015 UNHCR rovněž uvedl, že nezaměstnaní dospělí (věk 21 až 60) nemají na pomoc nárok a mnoho dospělých se tak dostává do stále větší nouze jak kvůli nedostatku pomoci, tak kvůli neexistenci pracovních příležitostí v oblastech mimo kontrolu vlády. V lednu 2015 UNHCR uvedl, že VPO stále častěji referují o obtížích, které mají při snaze o pronajmutí bytu nebo při hledání zaměstnání. Napětí mezi VPO a místními obyvateli v určitých místech západní Ukrajiny vznikalo kvůli mnoha otázkám (pracovní místa, zdražení nájmu bytů apod.). V některých hostitelských komunitách dává místní obyvatelstvo lidem z Doněcké oblasti za vinu krizi a obviňuje je z politické podpory separatistů, což souvisí s následnou diskriminací VPO na trhu práce a v oblasti služeb (bydlení). Z informace UNHCR ze dne 1. 7. 2014 o Ukrajině se podává, že přestože úřady, přátelé, rodina či občanská společnost poskytují

k dispozici ubytovací prostory, možnosti bydlení jsou většinou na venkově, což poskytuje malé šance nalezení práce nebo jiné obživy. Vysídlené osoby se potýkají s řadou běžných problémů při získání přístupu k sociálním službám. Za tehdejších okolností nepovažovalo UNHCR označení Ukrajiny za „bezpečnou zemi původu“ za vhodné, přičemž doporučuje státům její vyškrtnutí z daného seznamu.

Krajský soud považuje odůvodnění otázky možnosti vnitřního přesídlení žalobce v rámci Ukrajiny za nedostatečné, a to z následujících důvodů. Aby žalovaný unesl důkazní břemeno ve vztahu k zákonnému důvodu pro neprodloužení doplňkové ochrany, musel by prokázat, že na Ukrajině došlo i v otázce vnitřního přesídlení ke změně trvalé povahy, která by odůvodnila možnost dosažení vnitřní ochrany. V předmětné věci mezi stranami není ani sporná skutečnost, že v jiných částech Ukrajiny konflikt neprobíhá a je možné se tam přestěhovat, ani to, že se situace vyvíjí. Deficit napadeného rozhodnutí spočívá v tom, že v něm žalovaný nedostatečně vyhodnotil životní podmínky vnitřně přesídlených osob (VPO) v cílových oblastech Ukrajiny a nedostatečně konkretizoval, zda konkrétně žalobce může účinně využít mechanismů pomoci VPO. Žalovaný k tomu v napadeném rozhodnutí v podstatě pouze odkázal na to, že *„existují střediska pro vnitřně vysídlené osoby, jejichž služeb může jmenovaný využít. Jmenovanému také nic nebrání v tom, aby si na Ukrajině našel práci a ze mzdy si zajistil bydlení. Jmenovaný je mladý, zdravý a na základě posouzení jeho celkové situace nelze očekávat, že by měl mít s adaptací na Ukrajině zásadní potíže. Nadto jeho situace nebude horší než situace osob, které alternativy vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny využily.“* Následně žalovaný dospěl k velmi zjednodušujícímu a paušalizujícímu závěru, že *„v období od udělení doplňkové ochrany výše jmenovanému došlo na Ukrajině k podstatnému vývoji stran ozbrojeného konfliktu na východě země a situace vnitřně vysídlených osob a jmenovaný tedy s ohledem na svou osobní situaci může využít alternativy vnitřního přesídlení v rámci oblasti pod kontrolou kyjevské vlády.“*

Krajský soud především poukazuje na to, že žalovaný se při odůvodnění možnosti využití vnitřního přesídlení ubíral zcela formálním směrem, neboť zcela pominul otázku faktické realizovatelnosti přesídlení žalobce a možnost dosáhnout na sociální dávky a služby pro VPO. Je jistě pravdou, že žalobce jako jednotlivec bez závazků má jistě větší možnosti najít si bydlení a práci v jiné části Ukrajiny, než kdyby měl vlastní rodinu. Nicméně to nemění v zásadě nic na tom, že žalovaný má povinnost zdůvodnit, jaké jsou reálné možnosti žalobce dosáhnout na státní pomoc a služby v zemi původu. Krajský soud připomíná, že z obsahu citovaných zpráv obsažených ve správním spisu skutečně vyplývají zásadní potíže VPO se získáním přístupu k dávkám a službám, které se formálně těmto osobám nabízejí. Jedním z dalších problémů je také diskriminace na trhu práce, která koresponduje s problematickými vztahy většinového ukrajinského obyvatelstva k přistěhovalcům z jihovýchodních oblastí zasazených konfliktem, obzvláště, jde-li o rusky mluvící VPO. Krajský soud má za to, že citované závěry žalovaného z podkladů obsažených ve správním spisu jednoznačně a bez dalšího nevyplývají. Tím samozřejmě krajský soud nijak nepředjímá, k jakému závěru žalovaný po řádném a dostatečném zohlednění všech relevantních okolností stran vnitřního přesídlení v případě žalobce dospěje.

Krajský soud podpůrně odkazuje též na závěry uvedené ve svém rozsudku ze dne 9. 1. 2017, č. j. 33 Az 3/2016-34, v němž dospěl v obdobné věci státní příslušnice Ukrajiny stran otázky možnosti vnitřního přesídlení k závěru, že v dané věci *„bylo povinností žalovaného náležitě vyhodnotit jí uváděné skutečnosti v pravdivém kontextu ve spise založených zpráv o situaci v zemi původu, a v případě potřeby rovněž doplnit dokazování o další poznatky tak, aby byl skutkový stav zjištěn takovým způsobem, aby o něm nepanovaly*

důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Přitom by měl žalovaný vycházet i z kritérií posuzování efektivnosti a dostupnosti vnitřní ochrany, jak byly formulovány soudní judikaturou.“ Závěry tohoto rozsudku byly oproti podané kasační stížnosti žalovaného potvrzeny Nejvyšším správním soudem usnesením ze dne 13. 4. 2017, č.j. 1 Azs 56/2017 – 35. Žalovaným citované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, č. j. 10 Azs 189/2016-39 se z hlediska rozhodovacích důvodů netýká otázky vnitřního přesídlení, takže poukaz na jeho závěry krajský soud považuje v předmětné věci za nepřiléhavý.

Krajský soud dále upozorňuje na to, že v předmětné věci jde o neprodloužení doplňkové ochrany. Žalovaný je tedy povinen naplnit podmínky citovaného ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu. V souladu s výše citovanou judikaturou musí žalovaný zdůvodnit, že došlo k zásadní a trvalé změně poměrů oproti stavu době, kdy přiznal žalobci doplňkovou ochranu (konec roku 2014). Odráží se v tom princip legitimního očekávání a zákazu tzv. překvapivých rozhodnutí. O to důsledněji je třeba odůvodnit, zda může žalobce v zemi původu dosáhnout efektivní vnitřní ochrany. Těmto požadavkům žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nevyhověl, krajský soud shledal námitky žalobce jako důvodné, a proto sáhl ke zrušení napadeného rozhodnutí pro dílčí nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a nedostatečné zjištění skutkového stavu věci a nezohlednění podstatných skutečností plynoucích ze zpráv o zemi původu založených ve správním spisu.

V dalším řízení pak bude na žalovaném, aby situaci žalobce posoudil podle aktuálního stavu věci na Ukrajině ve vztahu k možnosti využití tzv. vnitřní ochrany a přihlédl tak rovněž k žalobcem označeným podkladům ohledně vývoje situace na Ukrajině, případně aby doplnil dokazování i o další jím opatřené zdroje.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je založen na nedostatečném hodnocení podkladů obsažených ve správním spisu a vyžaduje podstatné doplnění, což vedlo k vydání nikoliv zcela přezkoumatelného napadeného rozhodnutí, nezbylo krajskému soudu než toto rozhodnutí ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich přiznání nepožadovala. Proto krajský soud žádnou náhradu nákladů úspěšnému žalobci nepřiznal. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. prosince 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.